

Kontzeptu horiek prestazio bietarako definituta daude apirilaren 20ko 198/1999 Dekretuko 4. eta 5. artikuluetan, hau da, aipatutako 12/1998 Legea garatzen duen dekretuan. Alokairu-moduei dagokienez, berriz, hiri-alokairuei buruzko legean daude definituta kontzeptu horiek.

Sortu zitzaigun kasu hori dela-eta, ikusi genuen aldundiek ez zutela irizpide bera aipatutako aginduak interpretatzeko. Horrenbestez, egoera horrek erantzun ezberdina izan zezakeen ebazten zuenaren arabera. Horrek berdintasun-printzipioa urratu dezake.

Gure ustez, egoera horietan zelan jardun behar den argitu beharko luke Eusko Jaurlaritzako Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Sailak, 12/1998 Legearen arau-eskumena baitu. Horretarako, beharrezkoak diren jarraibideak sortu beharko lituzke, egoera horri aplikatzeko irizpidea beti berbera izan zedin. Horregatik, idazki bat igorri genuen sail horretara, eta erantzunaren zain gaude.

Gizarte-prestazio ekonomikoei lotutako beste kexa batek zalantzan jarri du Bizkaiko Foru Aldundiak egiten duen zenbaketa bat, ordaindutakoaren arabera ez diren pentsioak kalkulatzeko kontuan hartu behar diren diru-sarreraren zenbaketa hain zuzen (937/2005 zenbakiarekin laburtuko dugu). Foru Aldundiak bezala, guk ere uste dugu arautegiak haxe ezartzen duela zenbatu behar diren diru-sarrerak gordinak direla, ez eskura dagoen errenta, hau da, gastuak ez dira kentzen. Hala ere, herritarrek administrazioaren eskutik jasotzen duten informazioa hobetu behar dela izan da gure ondorioa, oinarritzkoa da-eta eskubideak erabiltzeko.

2.2. AUKERATUTAKO KEXAK

A) Arreta bereziko taldeei laguntzea

⇒ *Udalerrri batean ibilgailuetan bizi diren pertsona atzerritarren kokalekuak (1231/2004)*

- Erreklamazioa

Pertsona atzerritarrek betetako hainbat galdi egon ziren aparkatuta Portugaleteko Buena Vistako zelaian eta Portugalete eta Ortuella arteko Ballonti eremuan. Portugaleteko eta Ortuellako Udaltzaingoek esku hartu zuten, eta, horren ondorioz, handik joan ziren.

- Azterketa

Pertsona horiek joanarazi zituen Udaltzaingoaren esku-hartzeari buruzko informazioa eskatu genuen, eta erantzun ziguten Portugaleten debekatuta dagoela kanpatzea. Beraz, haien arabera, pertsona-kopuru handi batek era iraunkorrean okupatua zuen jabari publikoko zelai batean esku hartu zuten, ez baitzituzten gutxienezko baldintza higieniko ez sanitarioak betetzen. Horrez gain, leku hartan sortzen ari zen zikinkeria eta osasunaren kontrako egoera eteteko egin zuten, udalaren arabera. Adierazi zuteenez, herritarrek osasun ezagatik egin zuten salaketa-kopuru handiagatik joan ziren, ume txikiak utzita zeudelako, kanpatutakoen eta ingurutik paseatzen zuten herritarren

artean liskarrak zeudelako, era arduragabeen gidatzen zutelako edo kanpatzea legez kanpoko zelako.

Bestalde, erantzun ziguten pertsona etorkinei buruzko jarduteko plan lokalik ez dutela. Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailaren arreta juridiko sozialeko zerbitzura (HELDU) jotzen dute sortzen zaizkien immigrazio-kasuetan, eta adierazi dute jarduera bateratuko protokolo bat bideragarria den ala ez aztertzen ari direla inguruko udalerriekin, gertatutakoaren antzeko kasuetan era koordinatuan jardutea ahalbidetuko duena. Azkenean, gizarte-zerbitzuen jardunari buruzko informazioa eman ziguten. Esandakoaren arabera, ez dute ezberdintasunik egiten jatorriagatik, baina haien premia objektiboek buruzko orientazioa emango dien diagnostiko baten zain daude.

Espedientea aztertu ostean, gure ondorioa izan zen Portugaleteko gizarte-zerbitzuek gizarteratzearen alde egiten dutela lan, normalizatzaileak direlako eta ez dutelako inolako bazterketarik egiten jatorri nazionalaren arabera. Hala ere, adierazi genuen beharrezkoa zela gizarte-zerbitzuak egokitzea, baita beste zerbitzu publiko batzuk ere, immigrazioak udalerrira ekarriko dituen gizarte-premia berriei aurre egiteko eta berriki heldutako herritarren premiei erantzuteko. Guk berriro esan genuen biztanle atzerritarrek gizarteratzea eta gizarte-kohesioa bultzatzeko jarduerak behar dituztela, eta Eusko Jaurlaritzak abian jarri dituen jarduerak gogoratu genizkion. Erantzun egoki batek beren ezaugarri bereziak eta dibertsitatea kontuan hartu behar du. Kasu honetan, jatorri errumaniarra duten biztanleak dira, ibilgailuetan bizi direnak. Egoera horretan funtsezkoa da udalen arteko koordinazioa, kokalekuak udalerrira jakin batek egingo dien harreraren arabera izan ez daitezen, lurraldeen arteko desorekak eta bereizketa egoteko arriskua dagoelako. Garrantzitsua iruditu zitzaigun gogoraraztea udal erakundeak erantzun askotarikoak ematen ari direla karabanaz osatutako kokalekuen aurrean. Zenbait Udalek, esaterako Gasteizkoak, ekipamendu batzuk jarri dituzte abian gizarte-premia berri horiei aurre egiteko –Ibiltaria programa–. Programa horrek kokaleku erdi nomadetarako lursailak jartzen ditu, zerbitzu komunekin: jateko lekua eta bainugelak eta langile egokiak, eskuhartzean lan egiteko plan bat egiten ari diren langile eta hezitzaile sozialak hain zuzen. Eredua beste udalerrira batzuetara egokitu daitekeen alde batera utzita, erakunde honen iritziz, udalerririk gizarte-premia berriei era zuzenean erantzun behar diete, herritarrek eta udalak dituen baliabideak kontuan hartuta. Horrela, saihestu egingo da gizarte-premia berri horiei erantzungo dieten bakarrak gizarte-zerbitzuen sare garatuagoa duten udalak izatea, edo ezingo da zaila izan neurriagatik kokaleku guztien kontrol poliziala egitea.

Europar Batasuna zabaltzeko prozesuaren ondorioz, etnia ijitoko biztanle asko dituzten estatuak sartu dira Batasunean, esate baterako, Txekiar Errepublika, Eslovakia eta Hungaria, eta 2007an Errumania eta Bulgaria sartuko dira. Europar Batasuna arreta emateko politikak bultzatzen ari da, kolektibo horren bizi-baldintzak hobetzeko, haren ezaugarriak baitira pobrezia, gizarte-bazterketa eta gizartearen gehiengoaren gaitzespen orokorra. Etnia ijitoko pertsonen kolektiboari zuzentzen zaizkio diskriminazioaren eta gizarte-bazterketaren aurka egiteko Europako politikak, ekialderantz zabaltzeko egiten ari den prozesuan. Gure iritziz, integrazio-espazioak sustatu beharko lirateke, eta ez litzateke oztoporik jarri behar etnia ijitoko pertsonak udalera kokatzeko. Izan ere, horixe dago jasota diskriminazioaren kontrako eta gizarte-bazterketaren aurka egiteko Europar Batasunaren arautegian eta Euskal Autonomia Erkidegoarenean, baita Immigrazioaren Euskal Planean, Gizarteratzeko Euskal Planean (2003-2005) eta ijito herriaren erabateko sustapenerako eta partaidetza sozialerako euskal planean ere.

- Emaiza

Kexa tramitatu zenean ez zegoen kokalekurik Portugalete udalerriko espazio publikoetan (ezta Ortuellakoetan ere). Hori alde batera utzita, kexa tramitatzan jarraitu eta gomendio bat igorri genuen gizarte-zerbitzuen funtzioak eta eskumenak gogorarazteko, baita esku-hartze sozial koordinatua beharrezkoa zela ere. Gomendioan adierazi genuen komeni dela jarduteko protokolo bat egitea, udal zerbitzu guztien arteko koordinazioa erraztuko duena, berriki etorritako etnia ijitoko herritarrei harrera hobea egiteko. Horrez gain, hartuko diren neurriek beren berezitasunak eta premia espezifikoak kontuan hartu ditzatela gomendatu zen, eta, atzerriko biztanle etorkinei arretan eta harreran erantzun koordinatuak ematea adostu dezatela, mugakide dituen udalekin batera, lurraldeen arteko desorekak saihesteko.

Horren erantzunean, Portugaleteko Udalak adierazi digu aipatutako gomendioak kontuan hartzeko prest daudela. Halaber, Portugaleteko immigrazioaren diagnostiko bat igorri digu. Horren helburua, laneko plan bat egitea da, sortu diren premiekin bat etorriko dena.

⇒ *Gizarte eta osasun arloetan egindako diagnostiko desberdinak: Gizarte eta osasun laguntzaren beharra (209/2005)*

- Erreklamazioa

Ezgaitasun maila handiko pertsona baten familiak adimen urritasuna duten pertsonentzako egoitza-plaza bat eskatu zion Arabako Foru Aldundiari. Ez zitzaion onartu, eta horretarako alegatu zuten pertsona horren ezgaitasuna buruko gaixotasun baten ondoriozkoa zela, ez urritasun baten ondoriozkoa. Horregatik, foru erakundearen arabera, zentro mota hori ez zen egokia pertsona horren ezaugarrietarako.

Hala ere, hainbat txosten medikoren arabera, *adimen urritasuna* zuen.

- Azterketa

Ezgaitasun maila aztertzeko erabili zen irizpen tekniko-fakultatiboak psikosi baten ondoriozko portaeraren alterazioa aipatzen zuen, besteak beste.

Bestalde, arreta egiten zioten Osakidetzako Buruko Osasun Zerbitzuko mediku psikiatren txostenen arabera, portaeran zuen nahastea *adimen-atzerapenagatik* zen.

Txosten horiek aurkeztu zitzaizkion Gizarte Ongizateko Foru Institutuari, eta, ezgaitasuna baloratzekoan, adimen-atzerapena onartzeko eskatu zen; baina, ez zen onartu.

Portaeraren nahaste edo alterazioaren jatorria -adimen urritasuna edo buruko gaixotasuna- zehazterakoan zegoen desadostasuna garrantzitsua zen; izan ere, horren arabera erabaki behar zen zein erakundek izan behar zuen pertsona horri intentsitate baliabide batean arreta iraunkorra eskaintzeko ardura. Horrela, foru institutuak ez zion egoitza-baliabidea onartu, buruko gaixotasuna zuelakoan; beraz, institutuaren arabera Osakidetzari zegokion pertsona horretaz arduratzea.

Gure erakundearen ustez, kasu hau gizarte-osasun arloan kokatu zitekeen; beraz, Gizarte eta Osasun Laguntzarako Arabako Lurralde Kontseiluan aztertu zitekeen, Eusko